

Struktūrinės paramos naudojimas įgyvendinant VPSP projektus

*VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra
Neringa Pažūsiienė ir Ieva Dženkauskaitė*

PPP LIETUVA
CENTRINĖ PROJEKTŲ
VALDYMO AGENTŪRA

VPSP požymiai. VPSP formos Lietuvoje

VPSP požymiai

**Reikalingas valstybės /
savivaldybės turtas**

- 01** Planuojamo bendradarbiavimo ilgalaikiškumas
- 02** Planuojamų perduoti paslaugų kompleksiškumas
- 03** Poreikis investuoti į infrastruktūrą
- 04** Galimybė dalintis rizika

VPSP būdai (formas) yra tik du:

VŽPP (angl. PFI)

1. Užsakovas ir vienintelis arba pagrindinis mokėtojas – viešasis subjektas. Paslauga vartotojams teikiama nemokamai (moka visi mokesčių mokėtojai).
2. Privataus subjekto atranka vykdoma pagal Viešųjų pirkimų įstatymą (ES Pirkimų direktyva).
3. Privačiam subjektui perduodamos statybos ir tinkamumo rizikos. Paklausos rizika lieka viešajam subjektui.
4. Sutarties terminas –turto gyvavimo ciklas, max. iki 25 m.
5. Turtas (išskyrus žemė) privačiam subjektui perduodamas panaudos arba patikėjimo teise. Naujai sukurtas turtas sutarties pabaigoje perduodamas viešajam subjektui. Žemė išnuomojama.

Koncesija

1. Užsakovas – viešasis subjektas, vienintelis arba pagrindinis mokėtojas – paslaugos gavėjai (galutiniai vartotojai).
2. Privataus subjekto atranka vykdoma pagal Koncesijų įstatymą (ES Koncesijų direktyva).
3. Privačiam subjektui perduodama statybos, tinkamumo ir paklausos riziką. Dalį paklausos rizikos gali pasilikti viešasis subjektas. Sutartys dažniau nebalansinės.
4. Sutarties terminas – ne ilgiau, kaip investicijų atsipirkimo (su grąža) laikas.
5. Turtas perduodamas patikėjimo, nuomos, panaudos teise. Naujai sukurtas turtas gali likti privataus subjekto nuosavybėje. Žemė išnuomojama, galima subnuoma.
6. Mokestis gali būti mokamas tiek koncesininkui, tiek viešajam subjektui, priklausomai nuo projekto atsiperkamumo ir viešojo sektoriaus prisiimtos rizikos.

Gatvių apšvietimo infrastruktūros modernizavimo projekto įgyvendinimo būdai

Darbų ir paslaugų viešasis pirkimas

1. Atskirai perkami darbai, įranga, paslaugos.
2. Trumpalaikės paslaugų sutartys.
3. Pirkimo būdas – konkursas.
4. Turtas neperduodamas.
5. Projekto finansavimas:
 - 5.1. biudžeto lėšos;
 - 5.2. skolintos lėšos;
 - 5.3. gali būti naudojama ES SF parama.
6. **Atsiskaitymas** su rangovu / tiekėju – **per 30 d.** nuo darbų / paslaugų vykdymo / suteikimo (max. – per 60 d.).
7. **Darbai ir paslaugos negali būti perkami išsimokėtinai (lizingo būdu).**

VPSP

1. Kompleksiškai perkami darbai, įranga ir paslaugos.
2. Ilgalaikė sutartis (max. - 25 m.)
3. Pirkimo būdas – skelbiamos derybos arba konkurencinis dialogas.
4. Privačiam subjektui perduodamas turtas panaudos pagrindais arba patikėjimo teise.
5. Projekto finansavimas:
 - 5.1. privataus subjekto lėšos;
 - 5.2. biudžeto lėšos;
 - 5.3. skolintos lėšos;
 - 5.4. gali būti naudojama ES SF parama.
6. **Atsiskaitymas** su privačiu subjektu – **išdėliojamas per visą sutarties laikotarpį.**

VPSP pranašumas

1. Privatus subjektas pilnai prisiima projekto valdymą ir visų veiklų vykdymo kontrolę
2. PO nereikalingas pradinis finansavimas.
3. Statybos, tinkamumo, finansavimo rizikas prisiima privatus subjektas.
4. Privatus subjektas yra skatinamas siekti sąnaudų mažinimo ir energijos taupymo – PO moka tik už kokybiškas ir laiku suteiktas paslaugas.
5. VPSP yra priemonė pritraukti inovatyvius sprendimus bei mažinti paslaugos kainą.
6. Sutartis neįtakoja biudžeto deficito (CPVA standartinės sutarties sąlygos).
7. LVPA pakartotinai nevertina IP (teikiama CPVA išvada).
8. LVPA vertindama atrankos dokumentus, atsižvelgia į CPVA teiktą nuomonę dėl pirkimo dokumentų

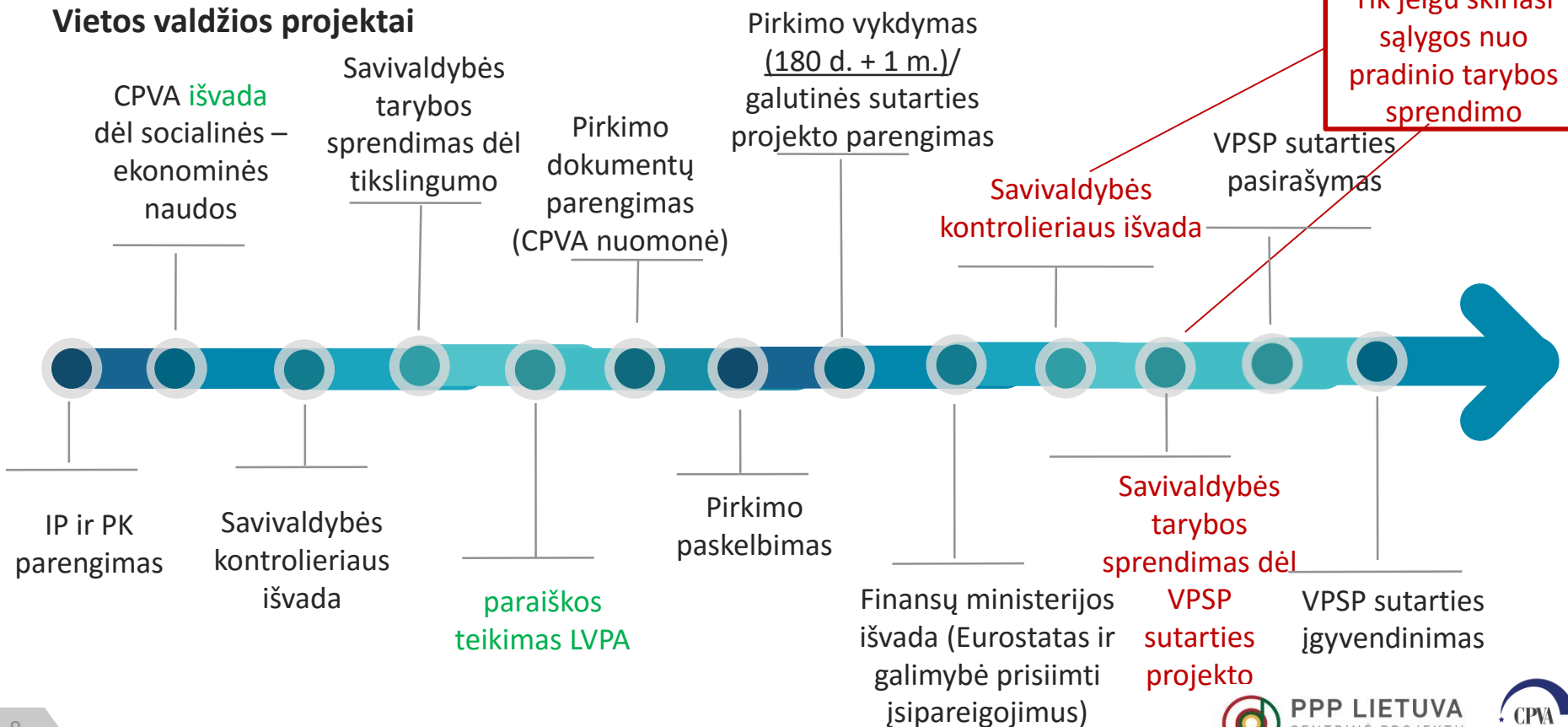
VPSP kliūtys

1. Nepakankama patirtis VPSP.
2. Ilmesnis laikui projekto rengimo ir atrankos procesas –16-36 mėnesiai.

VPSP projektų rengimas, vertinimas, tvirtinimas

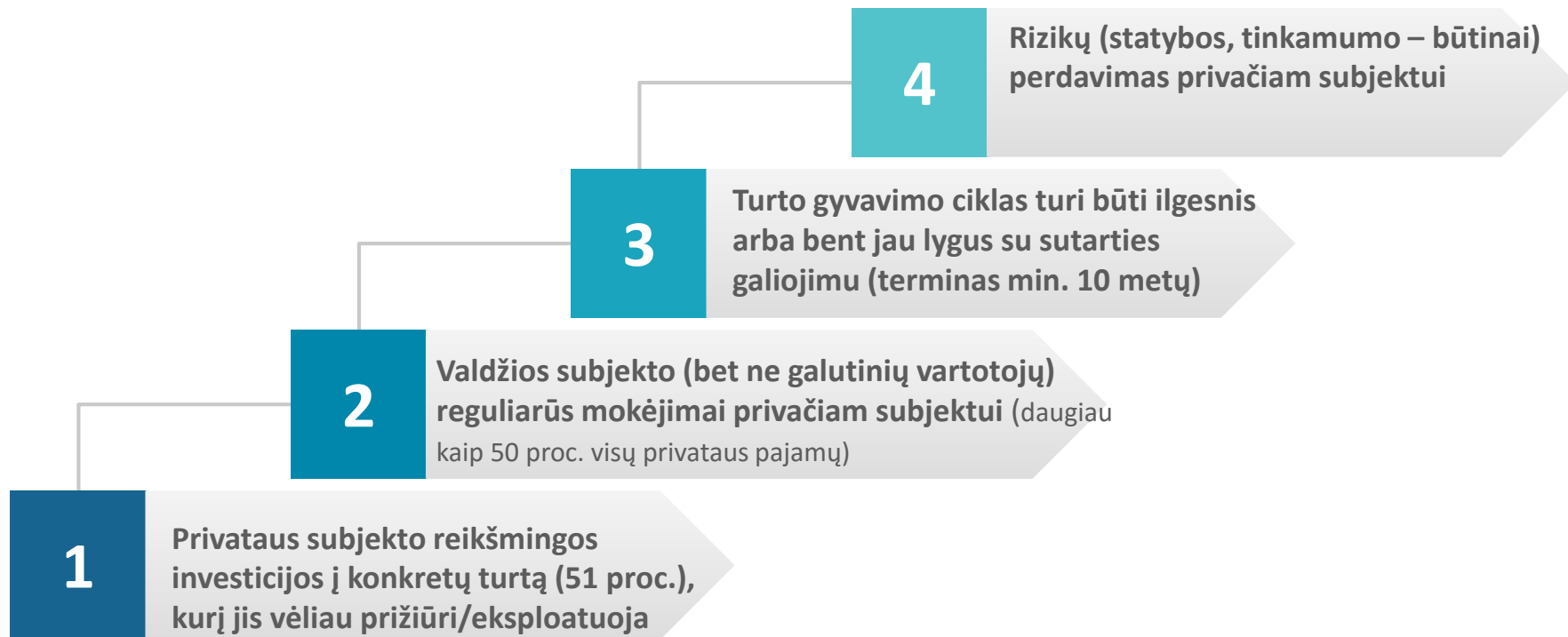
VPSP projektų rengimas ir tvirtinimas

Vietos valdžios projektai

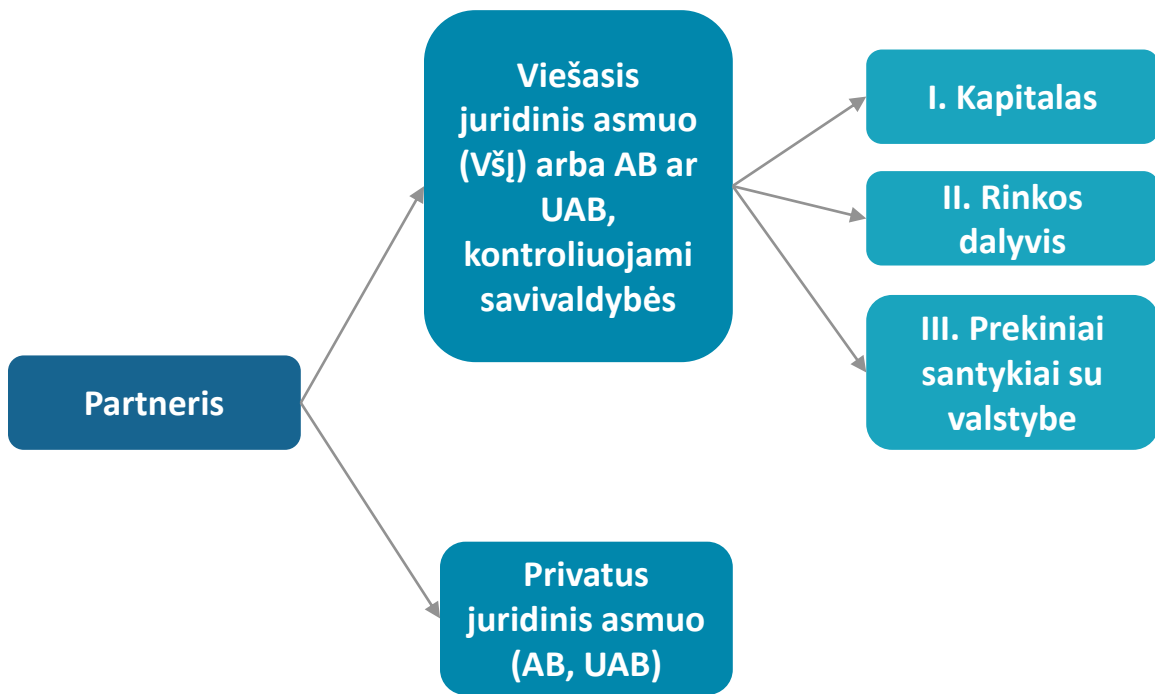

VPSP projektų įtaka savivaldybių biudžetų deficitui (Eurostato vertinimas)

Kas pagal EUROSTAT yra PPP (mūsų atveju – VŽPP)

Kas gali būti privačiu subjektu?

I. 1.1. Savivaldybė tiesiogiai arba netiesiogiai turi mažiau kaip 50 proc. akcijų.

1.2. Neturi veto teisės, auksinės akcijos teisės.

1.3. Neturi teisės rinkti, atšaukti valdybos narių.

2.1. Veikia, kaip rinkos dalyvis ir pajamų iš rinkos gauna daugiau, kaip 50 proc.

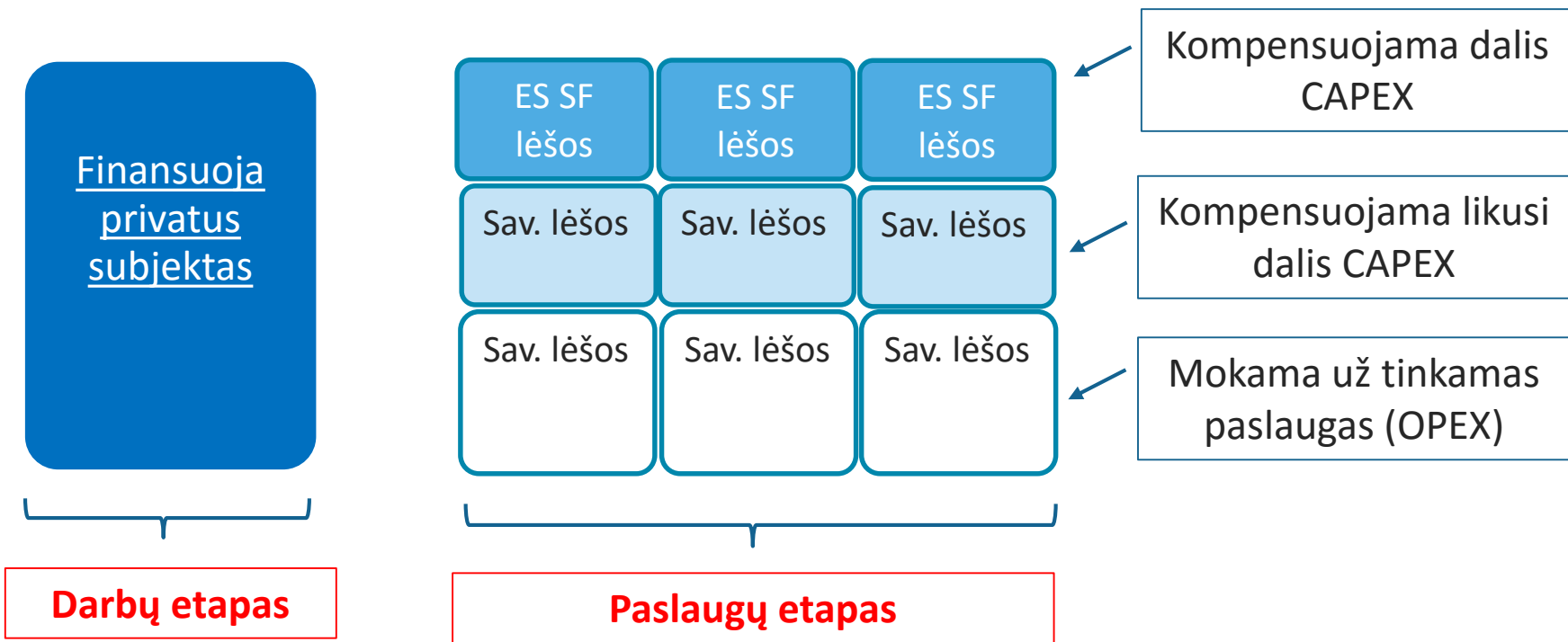
2.2. Pagrindinės paslaugos / produktai nėra teikiamas išskirtinai savivaldybei.

3.1. Sutartys su savivaldybe yra prekybinės, taikomos rinkos kainos (parduoda paslaugas, kaip rinkos dalyvis).

3.2. Savivaldybė nėra nustačiusi išskirtinių funkcijų, kurias gali teikti tik subjektas.

VPSP sutarties ir finansavimo sutarties įgyvendinimas

VPSP projektų finansavimo ES SF lėšomis schema

Projekto finansavimas

Galima atsiskaityti iš karto užbaigus darbus ir pradėjus teikti paslaugas, tačiau tai įtakoja Eurostato vertinimą („balansinė sutartis“)

Sąlyginio deponavimo sąskaita

Finansinė parama pervedama į savivaldybės atidarytą sąlyginio deponavimo sąskaitą (SDS)

Atsiskaitymas su privačiu subjektu

Už atliktus darbus – iš SDS kiekvieną mėnesį

Už paslaugas – iš kitos savivaldybės sąskaitos

Atsiskaitymo su privačiu subjektu laikotarpis

Per visą sutarties terminą nuo paslaugų teikimo pradžios

Prieš atsiskaitymą patikrinama

Ar privatus subjektas realiai sumokėjo deklaruojamas išlaidas (*Reg. 1303/2013 64 str.*)

Nepanaudotų lėšų grąžinimas nutraukus sutartį

Šiuo metu neregamentuota

VPSP sutarties įgyvendinimas

Darbų vykdymo etapas

- ❖ Kartu su projektavimo dokumentacija privatus subjektas turi pateikti **statybos skaičiuojamąją kainą**.
- ❖ Kartu su mėnesine (tarpine) ataskaita privatus subjektas turi pateikti **darbų sąnaudas patvirtinančius dokumentus**.
- ❖ VPSP sutartyje nustatomi kriterijai, kuriais vadovaujantis tikrinami užbaigti darbai.

Paslaugų teikimo etapas

- ❖ Mokama tik už kokybiškas paslaugas.
- ❖ Automatiškai taikomas išskaitų mechanizmas.
- ❖ Sutartyje turi būti numatytas „**zero availability - zero payment**“ principas

Veiklos kontrolė

- ❖ Darbus ir paslaugas tikrinti turi teisę ne tik savivaldybė, bet ir LVPA bei kt. institucijos.
- ❖ Privatus subjektas turi sukurti **dokumentų laikymo sistemą**, kaip ir savivaldybė pagal paramos sutartį.
- ❖ Privatus subjektas turi užtikrinti **tinkamą audito seką**, kaip ir savivaldybė pagal paramos sutartį.
- ❖ Privatus subjektas turi paskirti **atsakingą asmenį** už informacijos teikimą LVPA.

**VIEŠOSIOS IR PRIVAČIOS
PARTNERYSTĖS
KOMPETENCIJŲ CENTRAS**

KONTAKTAI

+370 5 219 14 24

+370 5 219 15 61

KONTAKTAI

WWW.PPPLIETUVA.LT

KONTAKTAI

N.PAZUSIENE@CPVA.LT

[I. DŽENKAUSKAITE@CPVA.LT](mailto:I.DZENKAUSKAITE@CPVA.LT)